

A/4 Αρ. 25

3/2192/2

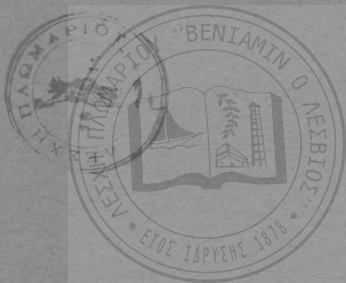
Πρωτ. γραφείο Πάσης

Αρ. 121



A/3 86

~~A/4 Ap. 2.7~~



~~1947~~
~~14.13. 29.39~~

418





~~Α. Β. Αρ. 39~~
~~7/3 Αρ. 25~~
418

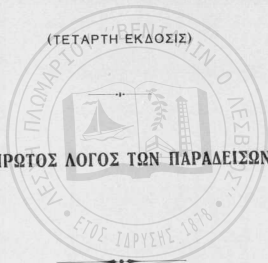


ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Ο ΤΑΦΟΣ

(ΤΕΤΑΡΤΗ ΕΚΔΟΣΙΣ)

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΩΝ



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΑΙ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",
50—ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ—50
1928





ΜΗΤΕ μὲ τὸ σίδηρο,
Μήτε μὲ τὸ χρυσάφι
Μήτε μὲ τὰ χρώματα
Ποὺ σπέρνουν οἱ ζωγράφοι,

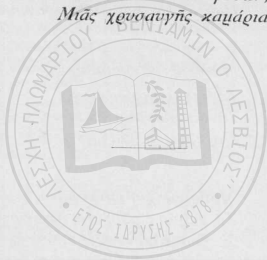
Μήτε μὲ τὰ μάρμαρα
Τὰ τεχνοσκαλισμένα·
Τὸ σπιτάκι σου ἔπλασα
Παντοτεινὸ γιὰ σένα

Μόνο μὲ τοῦ πνεύματος
Τὰ μάγια ! Σοῦ τὸ ὑψώνω
Σ' ἓνα τόπον αὔλων,
'Αλείραχτο ἀπ' τὸ χρονο.

Μ' ὅλα μου τὰ δάκρυα
Καὶ μὲ τὸ αἶμα μου ὅλο
Τοῦ ἔχτισα τὰ θέμελα,
Τοῦ σκέπασα τὸ θόλο.

*Κι ἄν φοβᾶσαι, ἀγάπη μου,
Νὰ μένης μοναχό σου
Κάλεσε καὶ κράτησε
Μέσα στὰρχοντικό σου*

*“Ολα τὰ ἐρωτόπλαστα
Καθὼς ἐσὺ βλαστάρια
Πᾶνθισαν κι ἀπόσβυσαν,
Μιᾶς χρυσανγῆς καμάρια !*



ΟΤΑΝ ΕΙΤΑΝΕ ΣΤΗ ΖΩΗ

Γιγ' ἐδῶ κι ἀκκούμπησε
Καὶ μένε κι ὅλο μένε
Σιγαλὸς κι ἀσάλευτος,
Ὡ πολυαγαπημένε !

Ἄχ καὶ νᾶταν νᾶνοιωθα
Στὸ μάγουλό μου ἐπάνω
Τάπαλό σου μάγουλον
Ὅσο ποὺ νὰ πεθάνω !

Ἄχ καὶ νᾶταν νᾶνοιωθα
Κι ἀκόμα ἀφοῦ πεθάνω
Τὴν ἀπαλωσύνη του
Στὸ σκληρὸν ὕπνο ἐπάνω !

Τὴν ἀπαλωσύνη του
Ποιὸ σιγαλὸ τραγοῦδι,
Ποιὰ πνοή τὴν ἐπλάσε ;
Τίνος βελούδου χνοῦδι ;

Τίνος κύκνου πούπουλο,
Καὶ τίνος ρόδου φύλλο;
Ποιὸ μετὰξί ἀνεύρετο,
Ποιὸ μαγεμένο μῆλο;

Ἐέρω ἐν ἀσπρολούλουδο,
Ἄνθ' ἄνευ ψεγάδι,
Π' ὄλο χἀῖδια χαίρεται
Ἄπ' τὴν αὐγὴν ὥς τὸ βράδι·

Ποῦ ποτὲ δὲν τρόμαξε
Τὰ ὀλόχλωρά του φύλλα
Τοῦ βοριά τὸ μούγκρισμα,
Τῆς μπόρας ἢ μαυρίλα·

Καὶ στὸν ἴσκιο δεῖχνεται
Σὰ θεῖου δναίρου κρίνο
Καὶ στὸν ἥλιο χάνεται
Σὰν ἥλιου φῶς κ' ἐκεῖνο.

Κι ὅ,τι γγίξη ἀνάλαφρα
Σαυτό, καὶ τὸ φαρμάκι,
Γίνεται χαμόγελο
Καὶ γίνεται φιλάκι.

Γυρ' ἐδῶ κι ἀκκούμπησε
Καὶ διάλεξε γιὰ στῶμα
Τὸ τραχὺ ξερόχωμα,
Ποὺ ἀκόμα, ὦϊμέ! κι ἀκόμα

Τὸ χτυποῦν χιονόβροχα,
Τὸ φένουν καλοκαίρια·
Τῆς φροντίδας ὄχεντρες,
Τῆς συμφορᾶς μαχαίρια,

Τοῦ Καιροῦ αὐλακώματα,
Τοῦ Χάρου συγγενάδια,
Πέρασαν, τὸ πάτησαν,
Τάφισανε σημάδια.

Γύρε, κι ἀπὸ τᾶφραστο
Τᾶκκούμπισμά σου ᾶς πάρῃ
Χάρην ἀκριβώτερη
Κι ἀπ' ὅση παίρνει χάρη

Ξέχειλο ἀπ' τὰστάχινο
Κυματιστὸ χρυσάφι
Καὶ τὸ πιὸ παραρριχτὸ
Βραχόσπαρτο χωράφι.

1895

ΤΑΦΟΣ

Ἠσυχὰ καὶ σιγαλά,
Διψῶντας τὰ φιλιὰ μας,
Ἀπὸ τᾶγνωστο γλιστρᾶς
Μέσα στὴν ἀγκαλιά μας.

Ὡς κ' ἡ βαρυχειμωνιά
Μ' αἰφνίδια καλωσύνη
Κ' ἡσυχὴ καὶ σιγαλὴ
Σὲ δέχτηκε κ' ἐκείνη.

Ἠσυχὰ καὶ σιγαλά,
Σὲ χάιδευεν ὁ αἶρας,
Τῆς νυχτὸς ἡλιόφεγγο
Κι ὄνειρμα τῆς μέρας.

Ἠσυχὰ καὶ σιγαλά
Μᾶς γέμιζες τὸ σπῆτι,
Γλύκα τοῦ κεκριμπαριοῦ
Καὶ χάρη τοῦ μαγνήτη.

Ἦσυχα καὶ σιγαλὰ
Ζοῦσε ἀπὸ σὲ τὸ σπίτι,
Ὅμορφιὰ ταῦγερινοῦ
Καὶ φῶς τοῦ ἀποσπερίτη.

Ἦσυχα καὶ σιγαλὰ,
Φεγγάρια, ὦ στόμα, ὦ μάτι,
Μιὰν αὐγοῦλα σθύσατε
Στὸ φονικὸ κρεββάτι.

Ἦσυχα καὶ σιγαλὰ
Καὶ μ' ὅλα τὰ φιλιὰ μας,
Γύρισες πρὸς τᾶγνωστο
Μέσ' ἀπ' τὴν ἀγκαλιά μας.

Ἦσυχα καὶ σιγαλὰ,
ὦ λόγε, ὦ στίχε, ὦ ρίμα,
Σπείρετε τᾶμάραντα
Στάπίστευτο τὸ μνῆμα !

Ω ! μέσ' στὸ μακρόημερο
Τῆς ἀγωνίας κλινάρι,
Χέρια σὰν ἀπὸ κερί
Κι ἀπὸ μαργαριτάρι !

Ὡ χεράκια λατρευτά,
Σάρκας ἀφρός, μιὰ στάλα,
Ποῦ τάλυσοδέματα
Γεννᾶτε τὰ μεγάλα !

Χέρια ποῦ καλόβολα
Τὸ κάθε κίνημά σας
Καὶ τὴν πιδ ἀνυπόταχτη
Βουλὴ τραβάει σιμὰ σας.

Χέρια ποῦ στὰ γέρικα
Κεφάλια τὰ χιονάτα
Τάλαφρό σας τᾶγγισμα
Δίνει ξανὰ τὰ νιάτα !

Κι ἀστροποβολᾷτ' ἐσεῖς,
Θαυματοργὸ ζευγάρι,
Στοῦ κακούργου τὴν ψυχὴ
Τῆς ἀρετῆς τὴ χάρη

Κ' εἰστε σὰ νὰ ξέρετε
Χίλια κρυφούλια μάγια,
Κ' ἔχετ' ἓνα χάϊδεμα
Σὰν εὐλογία τρισάγια !

Χέρια, ἐσεῖς κρατούσατε
Σὰ θησαυροὺς τὰ κρίνα,
Στὸ κυνήγι παίρνοντας
Τοῦ ἥλιου τὴν ἀχτίνα

Γιὰ νὰ κλείσετε κι αὐτὴ
Στὴ χούφτα σας, ὦ χέρια,
Τρισευγενικώτερα
Πλασμένα περιστέρια,

Τί κακὸν ἐκάματε,
Καὶ τώρα καρφωμένα
Στῆς ἀρρώστιας κοίτεστε
Τὸ γολγοθὰ, καημένα ;

... Ἀπὸ νεκροσιγαλιάν
Ἀγρίεψε κι' ἡ νύχτα,
Σώπατε καὶ τὸ σκυλὶ
Πρὸς κολασμένα ἀλύχτα,

Καὶ στὸ κρεββατάκι σας
Τοῦ καντηλιοῦ ἡ θαμπάδα
Δείχνει, ὠϊμένα! ὠϊμένανε!
Σὰ νεκρικὴ λαμπάδα,

Καὶ στὴ νεκροθάλασσα
Τὸ σάλεμά σας μόνο,
Καραβοσυντρίμματα,
Ξυνοῖγω, καὶ παγώνω!

Μεσ' στὴ νύχτα φέγγετε,
Σὰ διάφανα ἀχνοκέρια,
Π' ἄσβυστη κι' ἀθώρητη
Φωτιὰ τὰ καίει, ὦ χέρια!

Τώρα σὰ νὰ σᾶς κρατᾷ
Βραχνὰς δετὰ αὐτοῦ χάμου,
Παίρνετε παράλυτα
Τὰ χάντλια, τὰ φιλιὰ μου.

Τώρα σὰν πουλιοῦ φτερά
Ποῦ κυνηγὸς λαβώνει
Ἐν' ἀργοπαράδαρμα
Σὰς τρεμοαναστηκώνει.

Τώρα ψηλαπλώνεστε,
Χεράκια, ἀνὰερ' ἀγάλια,
Σὰ σὲ προσευχή, καὶ σὰ
Σὲ θεῖα παρακάλια.

Τώρα ἓνας ἀνέλπιδος
Σὰς σφιχτοπλέκει ἀγώνας,
Σὰ νὰ χάσκη ἀγνάντια σας
Τὸ στόμα μιᾶς γοργόνας!

Κ' ὕστερα καὶ ξαφνικά,
Χεράκια σεῖς, ὦ μαῦρα,
Σὰ νὰ σᾶς ἀντρεῖψε
Τοῦ μαρτυροῦ ἡ λαύρα,

Τῶν μαλλιῶν σας τάπαλά,
Τ'ἀνέγγιχτα πλεξίδια
Τ'ἀγριοξερριζώνετε,
Σὰ νὰ σᾶς τρώνε φίδια!

Τί κακὸ σᾶς κάμαμε ;
Μᾶς τρώνε ἐμᾶς τὰ φίδια,
Κι ἀγριοξερριζώνετε
Τὰ σπλάχνα μας τὰ ἴδια !



ΠΕΡΑ ἐκεῖ στάντικρινό,
Τάπόσκιο περιβόλι
Κελαῖδοῦνε τὰ πουλιά
Καθεμερνὴ καὶ σκόλη.

Κελαῖδοῦνε τὰ πουλιά
Στὰ πεῦκα, στὰ πλατάνια,
Καὶ σὲ κιόσκια πράσινα
Καὶ σάοπρα συντριβάνια.

Χαίρετοῦν τῇ χαραυγῇ
Καὶ τὸ θλιμμένο βράδι,
Τραγουδοῦνε χωριστά,
Καὶ τραγουδοῦν ὁμάδι·

Κι ἡ χαϊδεύτρα ἡ μουσικὴ
Τῶν τραγουδιῶν ἐκείνων
Εἶναι τὸ ροδόσταμα
Τῶν γέλιων καὶ τῶν θρήνων.

Ὅμως ἀπ' τὸ θρῆνο τους
Τὸν ταιριασμένο λείπει
Ὁ τρανὸς καημὸς, ἡ πιὸ
Καρδιοφλογίστρα λύπη.

ὦ ψυχούλα δάκριθι,
Ποὺ ἡ θέρμη τώρα τρώει,
Ποιὸς θὰ πῇ τὰστόχαστο
Δικό σου μοιρολόϊ;

Ποιὸς θὰ πῇ τοῦ δλόανθου
Κορμιοῦ σου τὸ σαράκι
Ποὺ τὸ πολυκέλαδο
Σοῦ σφράγισε χειλάκι;

Ποιὸς θὰ πῇ τὰξέχαστο
Τρεμούλιασμα— ὦ φαρμάκια! —
Ποὺ ἔσθυσε καὶ τᾶσθυστα
Τοῦ γέλιου σου λακκάκια;

Ποιὸς θὰ πῇ τὸ κάρφωμα
Τὸ μέγα τῆς ματιᾶς σου
Μέσ' ἀπὸ τὰκοίμητα
Τὰ μάτια τὰ δικά σου,

Παιδες θα πῃ τὸ βύθος τους,
Καὶ τᾶσειστο λιθάρι
Τῆς στερνῆς ἀγρύπνιας τους
Φωτόχυτο ζευγάρι,



Ποὺ τὶς ἐκαθρέφτιζες
Ὅλες τὶς καλωσύνες
Κ' ἔδινες διπλῇ ὁμορφιά
Στοῦ ἥλιου τὶς ἀχτίνες ;

ὦ πουλιά, ἀπ' τὸ θρήνο σας
Ἡ ἐλεημοσύνη λείπει
Κι ὁ τρανὸς καημὸς κι ἡ πιὸ
Καρδιοφλογίστρα λύπη.

Καὶ στοὺς γλυκοστάλαχτους
Σκοποὺς σας λίγο λίγο
Μιὰν ἀπάνθρωπη ψυχὴ
Γρικῶ καὶ ξετυλίγω!

*

Τα μαλλιά σου δλόχυτα
Στὸ πρόσωπό σου γύρω
Ξάπλωσαν στὴν ὄψη σου
Μιᾶς ἀγιοσύνης μύρο.

Καὶ στὸ μετωπάκι σου,
Μόλις ἡ θερμὴ ἐφάνη,
Γένηκαν ἀκάνθινα
Μαρτυρικὸ στεφάνι!

ΑΦΗΚΙΑΣΤΟ κι ἀστόλιστο
 Τοῦ Χάρου δὲ σὲ δίνω.
 Στάσου μὲ τὰνθόνερο
 Τὴν ὄψη σου νὰ πλύνω,

Τὸ στερνὸ τὸ χτένισμα
 Μὲ τὰ χρυσὰ τὰ χτένια
 Πάρτε ἀπ' τὴ μανούλα σας,
 Μαλλάκια μεταξένια,

Μήπως καὶ τοῦ Χάροντα,
 Καθὼς θὰ σὲ κοιτάξῃ,
 Τοῦ φανῆς ἀχάϊδευτο
 Καὶ σὲ παραπετάξῃ!

ὦ ἀκριβές, τρισεύγερες,
Καλές μου, καὶ ὄλες, καὶ ὄλοι,
Ποὺ τὸ κρεβθατάκι του
Κάματε περιδόλι!

ὦ ἀκριβοί, τρισεύγενοι,
Καλοί μου, καὶ ὄλοι καὶ ὄλες!
Φέρτε τίς μοσκόβολες
Καὶ πλουμισμένες βιόλες.

Στὰ βασανισμένα του
Σωμένα ποδαράκια
Στρῶστε τὰ μεθυστικά
Λευκόχρυσα ζαμπάκια.

Γύρω στοῦ προσώπου του
Σθυσμένη πιά τὴν πούλια
Βάλτε δακρυοστάλαχτα
Τὰ θλιθερά ζουμπούλια·

Δόστε του νιοθέριστους
'Απ' τοὺς χλωροὺς μπαξέδες
Τῆς δροσιᾶς τὰ πάναγνα
Παιδιά, τοὺς μενεξέδες,

Καὶ σταυρώστε του μ' αὐτοὺς
Τὰ παιδικὰ χεράκια·
Νάτε κι ἄνθη σὰν καρδιές,
Κι ἄνθη σὰν ἀστεράκια,

Κι ἄνθη σὰν τὰ νέφαλα,
Καὶ σὰν τὰ πεταλούδια,
Σὰν τὰ μάτια του, καὶ σὰν
Τὸ στόμα του λουλούδια!

Νᾶ κ' ἐσεῖς ποὺ δίνετε
Στοὺς μαύρους τοὺς χειμῶνες
Ρόδισμ' ἀνοιξάτικο,
Τῶν κάμπων ἀνεμῶνες!

Κ' ὕστερα ὦ ἀμύριστες
Κι ἀρχοντικὲς καὶ ξένες,
Μεγαλόπρεπες ἐσεῖς
Καμέλιες παγωμένες,

Ἐπ' τὰ χέρια σὰ βαλτὲς
Τοῦ ἴδιου τοῦ θανάτου,
Κορφοστεφανῶστε τη
Τῇ μυστικιά ὁμορφιά του !



ΑΝΘΗ, ὦ νεκρολούλουδα,
Χυμένα ὀλόγυρά του,
Εἰστ' ἐσεῖς τὰ ὀνειράτα
Τοῦ ὕπνου τοῦ θανάτου;

Εἰστ' ἐσεῖς τὰ θάματα
Τῆς τέχνης ποιοῦ ζωγράφου;
Πιὸ καθάρια βλέπετε
Στὴ σκοτεινιά τοῦ τάφου;

Εἶστε καὶ πιὸ πολὺ
Ἀπὸ τὸ νοῦ τοῦ ἀνθρώπου;
Πιὸ πολὺ καὶ ἀπὸ τὸ φῶς
Ἰσόθεου μετώπου;

Εἶστε πιὸ σιμώτερα
Στὸ φέγγος τῶν πνευμάτων;
Ξέρετε τὰ γνῶριστα
Μυστήρια τῶν μνημάτων;

Παίρνετε νοήματα
Πρωτόφαντα ἐδῶ κάτω,
Ἄνθη, ὦ νεκρολούλουδα,
Χυμένα ὀλόγουρά του!



Στο ταξίδι πού σέ πάει
Ὁ μαῦρος καθαλάρης,
Κοίτα ἀπὸ τὸ χέρι του
Τίποτε νὰ μὴν πάρης,

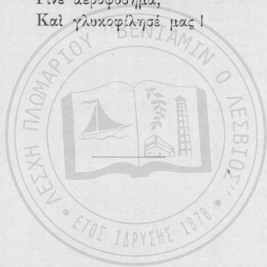
Κι ἂ διψάσης, μὴν τὸ πιῇς
Ἀπὸ τὸν κάτω κόσμο
Τὸ νερὸ τῆς ἀρνησιᾶς,
Φτωχὸ κοιμένο θυόσμο!

Μὴν τὸ πιῇς, κι ὀλότελα
Κ' αἰώνια μᾶς ξεχάσης·
Βάλε τὰ σημάδια σου
Τὸ δρόμο νὰ μὴ χάσης,

Κι ὅπως εἶσαι ἀνάλαφρο,
Μικρό, σὰ χελιδόνι,
Κι ἄρματα δὲν σοῦ βροντᾶν
Παλληκαριοῦ στὴ ζώνη,

Κοίταξε καὶ γέλασε
Τῆς νύχτας τὸ σουλτάνο,
Γλίστρησε σιγὰ κρυφὰ
Καὶ πέταξ' ἐδῶ πάνω,

Καὶ σιὸ σπίτι τᾶραχνο
Γυρνώντας, ὦ ἀκριβέ μας,
Γίνε ἀεροφύσημα,
Καὶ γλυκοφίλησέ μας !



ΣΠΑΡΑΞΕ, κακή καρδιά,
Πίνε χολή και ξίδι,
Πάει, καρδιά, ή καρδούλα σου
Στάγυριστο ταξίδι!

Μιάν άχειροποίητη
Σ' απόμεινεν εικόνα
Νά την έχης γκόλφι σου,
Νά τη φορής κορωνα.

Τώρα τής λαχτάρας σου
Και τής ζωής σου τάρδια
Κάποια άλαφροΐσκιωτα
Τά γέμισαν σημάδια,

Κάποια σά φαντάσματα
Τρεμουλιαστά σημάδια
Σάν άστραποπέλεκα
Βουδά μέσ' στα σκοτάδια.

Σὰ νυχτοφωσφόρισμα
Τρισκοτεινοῦ πελάγου,
Σὰν δλᾶσπρο ἀντίφεγγο
Τᾶνήλιαγου τοῦ πάγου!

Μέσα σου κι ἀπέξω σου
Κι ὅπου νὰ κάμῃς γύρω
Τάδαιανοῦ χρυσογυαλιοῦ
Μυρίζεσαι τὸ μύρο.

Κ' εἶσαι πάντοτε ἀγκαλιὰ
Καὶ πάντοτε μαζὶ του·
Σὲ ξυπνάει τὸ χάϊδεμα,
Σὲ γγίζει τὸ φιλί του.

Μπρὸς καὶ πίσω σου κ' ἐκεῖ
Καὶ πέρα καὶ παρέκει
Μιὰ φυχούλα ἀθώρητη
Παντοῦ σὲ παραστέκει.

“Ὅμως τίποτ' ἀπ' αὐτά,
—Καρδιά μου, ἀλλοίμονό σου!—
Ποὺ τὰ πιάνεις ἄπιαστα
Καὶ πίσω σου κ' ἐμπρός σου,

Μήτ' ἡ ἀχειροποίητη
Ποὺ ἀπόμεινεν εἰκόνα,
Καὶ τὴν ἔχεις γκόλφι σου
Καὶ τὴ φορεῖς κορῶνα,

Μήτ' ἡ ἀχάλαστη ψυχὴ
Κ' ἡ ἐνθύμηση ἡ νικήτρα,
Καὶ τῆς ἄφθαρτης φθορᾶς
Ἡ ἀγάπη ἡ καταλύτρα,

Ὅμως τίποτ' ἀπ' αὐτὰ
Ποὺ ἐσένα τριγυρίζουν
Νοερὰ κ' αἰσθαντικὰ,
Τίποτε δὲν ἀξίζουν

Ἐνα μικροκάμωτο
Κορμάκι, ἓνα κομμάτι
Ποὺ ἀπ' τὸ χέρι ξέφυγε
Καὶ χάθηκε ἀπ' τὸ μάτι!

•

ὦ τραγουδοπλεχτή ἐσύ,
Ποῦ μιὰν ἀνατριχίλα
Πρωτογνώριστη σκορπᾶς
Μέσ' στής καρδιάς τὰ φύλλα,

Τώρα τὰ καρδιόφυλλα,
Βοριάς τὰ ξετινάζει,
Τὸ λιθόβρι τ' ἔκαψε,
Τὰ δέρνει τὸ χαλάζι,

Τώρα τὰ διαγούμισεν
Ἀχόρταγος κουρσάρος,
Τώρα τὰ κιτρίνισεν
Ἕνα πρὸς ἓνα ὁ Χάρος!

Τώρα—ὦϊμέ καρδιόφυλλα!—
Κι ἀκόμα κι ἂ σπαλεύουν,
Μ' ἓνα λείψανο ζωῆς
Ἀκόμα κι ἂν παλεύουν,

Τώρ' ἀπὸ τὸ σάλεμα
Κι ἀπὸ τὸ πάλεμά τους,
Τώρα μέσ' στὰ πλάτια τους
Καὶ μέσα στὰ βαθιά τους,

Ὡ τραγουδοπλέχτη ἐσὺ,
Μόνο ἡ φωνή σου μένει,
Κ' ἔγεινεν ἀντίλαλος
Καὶ λέει καὶ δὲ σωπαίνει·

Λέει γι' αὐτοὺς ποῦ φεύγοντας
Κάνουν τὰ σπίτια τᾶδεια
Ἀπὸ πρόσχαρες φωλιές
Στοιχειωμένα ρημάδια!

Και μοῦ φάνταξες ἐσὺ
Κριτῆς μαζί καὶ θῦμα,
Κ' εἴμουν ὁ ἔνοχος ἐγὼ
Μὲ τὸ μεγάλο κρίμα.

Ἀπὸ τὸ μακάριο
Μηδὲν ἐγὼ στὸ κῦμα
Σ' ἔφερα, ἐγὼ σ' ἔπνιξα...
Ὡ τὸ μεγάλο κρίμα!

Ποῦ εἶστε, δάκρυα τῶν ἀγνῶν;...
Ὡ μαῦρε φονιά, τρέμε,
Ὡ φονιά, γονάτισε...
—Κριτή, συχώρεσέ με!

Στο δροσάτο μνήμα σου
Κ' ἐπάνω του καὶ γύρω
Τίποτε ξεχωριστὸ
Λουλούδι δὲ θὰ σπείρω.

Τίποτε ξεχωριστὸ
Λουλούδι δὲ θὰ νθήσῃ
Κάτω ἀπ' τῆς φωλίτσας σου
Τὸ μαῦρο κυπαρίσσι.

Μοναχὰ τὰ γνῶριστα
Χορτάρια καὶ τὰ χίλια
Μύρια χρυσολούλουδα
Καὶ τᾶγρια χαμομήλια.

Ὅμως τὰ φτωχούλια αὐτὰ
Καὶ τὰ συνηθισμένα
Ποῦ μὲ δίχως φύτεμα
Καὶ πότισμα κανένα

Ἔχουν μόνο φυτευτὴ
Κ' ἔχουν περιβολάρη
Τῆς δροσιᾶς τὸ στάλαμα,
Τοῦ ἡλιοῦ τὴ θεία χάρη,

Ὅμως τὰ φτωχούλια αὐτὰ
Στοῦ λάκκου σου τὴν ἄκρη
Θὰ σκορποῦν κάποιων ματιῶν
Τὸ φέγγος καὶ τὸ δάκρυ,

Θὰ σκορποῦν κάποιων μαλλιῶν
Τἀνέμισμα καὶ θᾶναι
Σὰν ψευδᾶ παιδιάτικα
Λογάκια ποὺ μεθᾶνε.

Θᾶχουνε τὸ σάλεμα
Κάποιων χεριῶν, κι' ἀκόμα
Θὰ μοιράζουνε φιλιὰ
Σὰν ἀπὸ κάποιο στόμα.

Κι ὅλα τὰ φτωχούλια αὐτὰ
Καὶ τὰ συνηθισμένα
Θᾶχουν κάτι ἀσύγκριτο,
Κάτι σὰν ἀπὸ σένα !

Κρυψε μάννα, τὸ παιδί
Ποὺ στὸ πλευρό σου παίζει,
Κ' ἔστρωσ' ἡ Χαρόντισσα
Πρωτάκουστο τραπέζι.

Κάτου ἐκεῖ στὰ Τάρταρα
Τὰ κρυοπαγωμένα
Πεῖνας' ἡ Χαρόντισσα
Καὶ δίψασεν, ὠϊμένα!

Βάλλθηκε μὲ τῶν παιδιῶν
Τῇ σάρκα νὰ χορτάσῃ
Σκέλεθρο τὸ πιάτο τῆς
Καὶ καύκαλο τὸ τάσι.

Θέλει πλούσια ξέχειλα
Τὰ δυὸ νὰ τὰ γιομίσῃ
Κι ὀνειρεύεται τρελλὸ
Κι ἀτέλειωτο μεθύσι,

Καὶ κρασάκι ὀρέγεται
Τριανταφυλλένιον αἶμα,
Καὶ κορμάκι λαχταρεῖ
Σὰν κρύο νερό, σὰν ψέμα.

Καὶ τὰραχνιασμένα της
Γυρεύει τάνθογιάλια
Νὰ στολίσῃ μὲ ξανθὰ
Χερουθικά κεφάλια.

Θέλει μῆλο μάγουλο,
Θέλει χειλάκι ρόδι,
Καὶ τὸ γιό της προσκαλεῖ
Καὶ τότε κάνει Ἡρώδη.

Τότε στέλνει θεριστὴ
Τὸν ἄγριο καθαλάρη
Στῶ μανάδων τὰ παιδιὰ
Καὶ στῶ σπιτιῶν τὴ χάρη.

Κρύψε, μάνα, τὸ παιδί
Ποὺ στὸ πλευρό σου παίζει,
Κ' ἔστρωσ' ἡ Χαρόντισσα
Πρωτάκουστο τραπέζι.

Τῷστρωσε καὶ κάθησε
Καὶ νὰ χορτάσῃ θέλει
Μὲ τῆς γῆς τὰφρόγαλα
Καὶ τὸ καθάριο μέλι !



ΣΕ θρηνοῦν τὰ ζωντανὰ
Καὶ τᾶψυχα σὲ κλαῖνε·
Σὲ θυμοῦνται κ' οἱ ἀδελανῆς
Γωνίτσες σου καὶ λένε;

— Μαλωμένο μιὰ βραδιὰ
Πικρὰ μοῦ ἀποκοιμήθη!—
Ἄχ! καὶ πῶς τὸ μάγευσεν
Ἐδῶ τὸ παραμῦθι!—

— Τοῦ Ἑρωτα μισόγυμνου
Καμάρινα τῇ χάρῃ·
Ἑρμὸ τῶρα κι ἄστρωτο
Μοῦ μένει ἓνα κλινάρι . . .—

— Πάντα τὰποζήταγα.
Βιβλίον κρατοῦσε, ὦ πόσα
Μοῦ ἔπλαθε διαβάσματα
Ἡ κελαϊδίστρα γλῶσσα!

— Τί μοῦ σώριασαν ἐδῶ,
Σὰ νά εἶμαι τάφου λάκκος;
ὦ! τὰ παιγνιδάκια του!...
Προσμένει ὁ ἀνθρωπάκος

Καὶ ξαπλώθ' ἡ παγωνιά
Τοῦ ἀνέλπιδου θανάτου
Καὶ στὰ μετωρίσματα
Καὶ στὰ καμώματά του... —

— Τὸ σπαθάκι του ἄπραγον
Ἦρθεν ἐδῶ νὰ γύρη... —

— Καὶ τὸ καραδάκι του
Χωρὶς καρδιοκύρη! —

— Μοῦ τὸ φέραν ἄρρωστο,
Σθυσμένο μοῦ τὸ πῆραν: —

— Δάκρυα μὲ ποτίσανε,
Καὶ λίθانا μοῦ σπείραν.

— Καίει καὶ λιώνει λιώνοντας
Κ' ἐμὲ τὸ νεκροκέρι... —

— Στὰ πορτοπαράθυρα
Βογγάει τάγριοκαίρι,

Κι ἀντιλέν' τὸ μούγγρισμα
Βχρειὰ τὰ σωθικά μας
Καὶ μαζὶ βαρυβογγάει
Τὸ σπῖτι δλόγυρά μας

— Καὶ μεσ' στὰ μεσάνυχτα
Γρικώντας ἢ μητέρα
Τέτοιοι ἔξαφνο βουητὸ
Νὰ χύνεται ἀπὸ πέρα,

— Ἦρθε τὸ παιδάκι μας,
Καὶ στέκει' ἔξω, λέει,
Κράζει νὰ τὰ νοῖξουμε
Καὶ μᾶς ζητάει καὶ κλαίει!

•

ΗΜΕΡΑ καὶ πρόσχαρα
Τὰ χρόνια σου σκορποῦσες·
Ὅλους πῶς τοὺς γύρευες !
Ὅλους τοὺς ἀγαποῦσες.

Σῶμορφα καὶ σῶσκημα,
Σὲ ξένα καὶ δικά σου,
Τὰ φιλόκλεια ἀνώτερες,
Τὰ παιγνιδίσματά σου.

Ὅσο πρὸς τὸ Θάνατο
Ἀπάντησες μιὰ μέρα...
Τόνε σφιχτάγκάλιασες.
Τὸν πῆρες γιὰ πατέρα !

Απ' τὸ προσωπάκι σου
Τὸ ζαχαροχυμένο
Στάλαζ' ἓνα μάγεμα
Σὰ μακρινό, σὰν ξένο.

Καὶ μιὰ ξένη μουσική,
Μιὰ μακρινή ἀρμονία
Ἀπ' τὴ χώρα τῆς κιτριᾶς
Κι ἀπὸ τὴν Τευτονία,
Συμφωνία τρισεύγενη
Κι ὀλόγλυκη σονάτα
Σοῦ ἔπρεπε συντρόφισσα
Στὴν ὕστερνή σου στράτα.

Κι ὁ σκοπὸς ὁ τρίσθαθος
Κ' ἡ ὄνειρευτὴ ψυχὴ σου
Στὸ κατώφλι ἐνὸς λευκοῦ
Νὰ σμίξουν παραδείσου!

ΕΙΣΤΕ ἀταίριαστα τὰ δυό,
Ἐσὺ κ' ἡ ἀνυπαρξία!
Μέσα στὴ νεκρόφαντη
Τοῦ νοῦ μου ἀταραξία

Κάτι τι σαλεύεται
Καὶ κάτι ξεπροβάλλει·
Κι ἄθελα νὰ σὲ δεχτῶ
Σ' ἀνοίγω τὴν ἀγκάλη.

Καὶ προσμένω σε ἀπὸ δῶ,
Προσμένω σε ἀπὸ πέρα,
Σὲ προσμένω πάντοτε,
Νύχτα κι αὐγὴ καὶ μέρα.

Ὡ καημὲ ἀνιστόρητε,
Καὶ ὦ μέγα καρδιοχτύπι,
Πάντα νὰ τὸν καρτερᾷς
Κάποιο ποὺ πάντα λείπει

Ποι θε νᾶθρω τὸν παλιὸ
Τεχνίτην ἐδῶ πέρα,
Τῆς παρθένας Ἑγησῶς
Τὸ δεύτερο πατέρα,

Πρὸ θά βρῶ τὸν ἄγνωστο
Τῶν τάφων Πραξιτέλη,
Σὲ μιὰ πλάκα λιγροστή,
Μιὰ πέτρα ἀπ' τὴν Πεντέλη,

Ἔτσι ἀπλὰ κι ἀυτόλιστα
Καὶ τρισχαριτωμένα
Νὰ κεντήσῃ ἀνεβατά,
Να σ' ἀναστήσῃ ἐσένα ;

Νὰ σὲ ξαναφέρῃ ἀγνὰ
Πιστὰ στήν πέτρα ἐπάνω
Μὲ τὸ μάτι δλόφωτο
Καὶ μὲ τὸ γέλιο πλάνο·

Καὶ μὲ τὸ οὐρανόχρωμον
— "ὦ ἐσὺ — φορεματάκι,
Καὶ μὲ τὰ παιγνίδια σου
Καὶ μ' ὅλο τὸ σπιτάκι

Καὶ μὲ τῶν ἀφρόντιστων
Τῶν ἀδερφιῶν τὸ ταῖρι,
Καὶ μὲ τῇ μανούλα σου,
— "ὦ ἀτέλειωτο μαχαίρι, —

Μ' ὅλη τῇ ζωούλα σου,
Φτωχὴ κι' εὐτυχισμένη,
Καὶ μὲ μιὰ παράμερα
Κιθάρα συντριμμένη...

Ποῦ θὲ νᾶθρω τὸν ἀρχαῖο
Τεχνίτην ἐδῶ κάτω
Νὰ τῆς βάλῃ ὁλόλευκα
Τῆς νύχτας τοῦ θανάτου,

Καί, μαγνάδι ἐρωτικὸ
Στοῦ Χάρου τῇ φοβέρα,
Νὰ ξαπλώσῃ ἐπάνω της
Τὸν ἀττικὸν ἀέρα;

ΕΙΝΑΙ κάποιοι χαλασμοί
Σὲ κάποιες χώριες ὥρες
Δίχως ἀστραπόβροντα
Κι ἀνεμικῆς καὶ μπόρες.

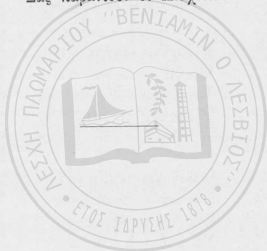
Εἶναι κάποια δράματα
Καὶ κάποιες τιμωρίες
Δίχως ἥρωες τραγικούς
Καὶ δίχως ἱστορίες.

Εἶναι κάποιοι ἀφανισμοί
Σὲ κάποιες ὥρες χώριες
Ποῦ σοῦ παίρνουν τὴ μιλιὰ
Σὰν ξωτικῆς πανώριες.

Εἶναι κάποια δράματα
Σκληρὰ ξετυλιμένα
Στῆς ζωῆς τὰ ταπεινά
Καὶ τὰ συνηθισμένα.

Τὶς ἀσάλευτες στεριᾶς
Ἐνόητ', ἀγάλια ἀγάλια,
Ὡ βαθιὰ καὶ ἄργα ποῦ τρῶν
Τὰ γαλανὰ ἀκρογιάλια!

Ὡ δραμάτων δράματα
Μὲ σφραγισμένα χεῖλη...
Κι ἄγραφα κι ἀφάνταστα
Σὰς παραιτοῦν οἱ Αἰσχύλοι!



Τὸ στερνὸν παράπονο
Σταλάζει ἀπ' τὸ τρυγόνι,
Βόγγος ἀπαλώτατος
Καὶ κλᾶμα ποῦ παγώνει.

ὦ νυχτιὰ κατάρατη!
Γεμίζει τὴ σιωπὴ σου
Τοῦ δικαίου τὸ σταύρωμα,
Τὸ πάσχα τῆς ἀβύσσου.

Ποῦ λιμάνι ἀπόσκεπο
Στὴ μαύρῃ ἀνεμοζάλῃ,
Ποῦ καὶ ξερολίθαρo
Νὰ βρῶ γιὰ προσκεφάλι;

— Ἐσύ, Δύναμη τοῦ νοῦ
Σὲ κράζω· φανερώσου,
Δεῖξε μου στοχαστικὸ
Πλατὺ τὸ μέτωπό σου!

Κ' ἔξαφν' ἀργοκίνητη
Σὲ ξετυλίγω ἐμπρός μου,
Ὡ ξηγήτρα τοῦ Θεοῦ,
Τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου.



Κ' εἰς' ἐσὸν ποῦ βάπτισαν
Σὲ μιὰ πανίερη φρίκη
Ὁ Σωκράτης δαίμονα
Κι ὁ Δάντης Βιατρική!

Ὡ μεγαλοφάνταστη
Τῶν ἰδεῶν γεννήτρα,
Πάντα πολεμόχαρη,
Ποτέ, ποτέ νικήτρα!

Τάπαιρο ἔχεις φόρεμα
Κι ὅλα τὰστέρια μίτρα,
Ὡ μεγαλοφάνταστη
Τῶν ἰδεῶν γεννήτρα!

Πολεμᾶς κι ὅλο γρικᾶς,
Κι ὅλο κοιτᾶς καὶ ψάχνεις...
Ὡ τῆς σκέπης τᾶσκιστα
Σκοτάδια, ὦ τῆς ἀράχνης

Τὰ καρτέρια ἀλάθευτα !
(Καὶ ὦ κλᾶμα ποῦ παγώνει !
Τὸ στερνὸ παράπονο
Σταλάζει ἀπ' τὸ τρυγόνι).

Καὶ σὰν κάτι ἀνθρώπινο
Νᾶνωίωσέ κ' ἡ καρδιά σου,
Στάθηκες ἀγνάντια μου,
Καὶ μ' ὅλα τὰ παιδιὰ σου.

Μ' ὅλα αὐτὰ ποῦ ἀνέθρεψε
Σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύση
Τοῦ τρισκότιδου ὁ καημός,
Τοῦ ἀγνώστου τὸ μεθύσι.

Καὶ ποῦ τὰ εἶδαν νὰ κρατοῦν
Τρανότολμῃ μιὰ σμίλη
Τὰ πλατάνια τοῦ Ἰλισσοῦ
Καὶ οἱ Γάγγηδες καὶ οἱ Νεῖλοι.

Μ' ὅλα αὐτὰ ποῦ ἀντιλαλοῦν
Στὰ ξένα οἱ νέοι αἰῶνες,
Μ' ὅλων τῶν βαθύγνωμων
Καντίων τοὺς λεγεῶνες

Ποὺ τοὺς βλέπουν νὰ κρατοῦν
Τρανότολμη μιὰ σμίλη,
Μπήχνοντάς την γαλήνᾳ
Στὸ Πνεῦμα καὶ στὴν Ὑλῃ·

Καὶ ποὺ μὲ βαθειᾶς φωνές,
Μὲ λόγια σοφὰ πλήθια
Δασκαλεύουν: Νὰ ὁ Θεός!
Φωνάζουν: Νὰ ἡ ἀλήθεια!

Κι ὁ Θεὸς εἶν' ἄπιαστος
Καθὼς ἡ χρυσὴ σκόνῃ
Ποὺ ποτάμι ἀέρινον
Ὁ ἥλιος φανερώνει.

Κ' ἡ ἀλήθεια εἶνε μικρὴ
Μισόσβυστη, καντήλα
Ποὺ μᾶς δείχνει πὺδ πηχτὴ
Τριγύρω τῇ μαυρίᾳ.

(Τὸ στερνὸ παράπονο
Σταλάζει ἀπ' τὸ τρυγόνι·
Βόγγος ἀπαλώτατος,
Καὶ κλᾶμα ποὺ παγώνει).

ὦ βαθύλαλες φωνές,
ὦ λόγια σοφὰ πλήθια,
Ποῦ νὰ βρῶ καταφυγή
Καὶ ποῦ νὰ βρῶ βοήθεια;

Ποῦ λιμάνι ἀπόσκεπο
Στὴ μαύρη ἀνεμοζάλη;
Ποῦ καὶ ξερολίθαρο
Νὰ γύρω τὸ κεφάλι;

Σὲ ὕψη τίνων ἀστεριῶν,
Καὶ τίνων παραδείσων,
Σὲ ποιὸ χάος, καὶ σὲ ποιὰ
Μυστήρια ποιῶν ἀδύσσω

Νὰ ζητήσω, καὶ ἀπὸ ποιὸ
Θηρίο καὶ ποιὸ σκουλήκι
Τὴν τρανὴν ἀγάπη μου,
Τὴν ἄφαντη Εὐρυδίκη;

ὦ βαθύλαλες φωνές,
ὦ λόγια σοφὰ καὶ πλήθια,
Εἶν' ὁ Χάρος ὁ θεός,
Κι ὁ τάφος εἶν' ἡ ἀλήθεια!

★

ΠΗΡΕΣ τὴν τρισέβαστη
Θωριά τοῦ μαρτυρίου·
Ἱερὸν ἀχνόφεγγο
Σὲ κρύβει μυστηρίου.

Κ' εἶναι τὰ χρονάκια σου
Τὰ παιδικὰ γιὰ μένα
Σύμβολα προφητικά
Καὶ λείψαν' ἁγιασμένα.

Ἕνα βάρος μοῦ σκορπᾷς,
Μοῦ διώχνεις μιὰ κακία·
Μ' ἀνυψώνει ὁ πόνος σου
Καὶ μοῦ γινε θρησκαία!

Ω μητέρα, τῆς ζωῆς
Γεννήτρα καὶ τεχνίτρα!
Ἀλαλάζει ἀγνάντια σου
Ἡ μοῖρα ἡ καταλύτρα.

Ἐκοφες τὸ μάρμαρο
Γιὰ τὰ κριβὰ ἄγαλμά σου
Ἀπὸ τὴν ἀπάρθενη
Κορφή τῆς ὀμορφιάς σου.

Κι ἄρχισες καὶ τὸ πλαθεῖς
Ὅπως μιὰ μάνα ξέρει,
Μ' ὅλη τὴν λαχτάρα σου,
Σμίλη καὶ νοῦ καὶ χέρι.

Κ' εἶταν σὰν ξανάρχισμα
Ἡλιογυρμένης νιότης,
Κ' ἔλεγα: Νά ὁ Ἑρωτας
Μὲ τὸ χαμόγελό της!

Ὅμως ὅσο ξάνοιγε
Τδλάγρυπνό σου μάτι
Τᾶγαλμα ποῦ χάραζεν
Ἀπ' τὸ θαμπὸ κομμάτι,

Τόσο τὸ γλυκόσφιγγες,
Σὰ νᾶθελες νὰ χτίσης
Μὲ τᾶγκάλιασμα ναὸ
Καὶ μέσα νὰ τὸ στήσης.

Ἄ! καὶ σὰ νὰ τὸλυωσε
Τὸ σφιχταγκάλιασμά σου,
Πάει... ἀφρὸς τὸ μάρμαρο,
Κι ὄνειρο τᾶγάλμά σου.

Μὲ τὰ χέρια δλάνοιχτα,
Μὲ τὴν ἀγκάλην ἄδεια,
Τώρα μάρμαρο, ἄγαλμα
Μένεις ἐσύ... ὦ σκοτάδια!

ΑΚΟΥΣΕ, βαρειόμοιρη,
Τί κελαῖδοῦν τὰηδόνια:
— Πήγαν καὶ παλέψανε
Στὰ μαρμαρένια ἀλώνια

(Πόλεμος δὲ στάθηκεν
Ὡτὰν καὶ τοῦτον ἄλλος)
Ὁ μικρὸς ὁ Ἔρωτας,
Κι ὁ Χάρος ὁ μέγας.

Καὶ χωρίστηκε σὲ δύο,
Στριμώχτηκε ἡ πλάση
Γιὰ νὰ ἰδῇ ποῖος ἀπ' τοὺς δυὸ
Τὸν ἄλλο θὰ χαλάσῃ.

Καὶ χωρίστηκε σὲ δύο,
Καὶ μέριασεν ἡ πλάση,
Τῶν κακῶν οἱ θάλασσες
Τῶν ἀγαθῶν τὰ δάση.

Κ' ἔγιναν σὰ δυὸ στρατοί,
Κ' ἀμέτρητα δυὸ πλήθια·
Δύναμη ἀνωφέλευτη
Καὶ πλανερὴ βοήθεια !

Μάχονται τὰ δυὸ στοιχειὰ
Κι ἀπ' τὸ πρωὶ ὥς τὸ βράδυ,
Τοῦτος μὲ τὸν Ὀλυμπον,
Ἐκαῖνος μὲ τὸν Ἄδη.

Μάχονται, καὶ νίκησεν
Ὁ Χάροντας ὁ γίγας·
Πάει, σκοτώθηκε ὁ μικρὸς
Ὁ Ἑρωτας ὁ ρήγας !

Πάν' οἱ αὐγὲς κ' οἱ ἀπρίληδες ...
Μέσ' στὴ ζωὴ τὴν ἄδεια
Χύνονται ἀλαλάζοντας
Τὰ ταρταροσκοτάδια.

Τῶν κακῶν οἱ θάλασσες
Πλημμύρισαν τὴν πλάση,
Κ' ἔπνιξε κατακλυσμὸς
Τῶν ἀγαθῶν τὰ δάση.

Ὅμως ἀπὸ τοῦ Θεοῦ
Τοῦ σκοτωμένου τὸ αἷμα
Μέσ' στὸ χάος ὑψώθηκεν
Ἀέρινο ἓνα ρέμα.

Κι ἀπὸ τᾶστρα τὰ σθυστὰ
Μέσ' στὰ αἰθέρια βάθη
Πάλι ἀνάθει τῇ ζωῇ,
Καινούριους κόσμους πλάθει !

Ἀκουσε, βαρειόμοιρη,
Τί κελαῖδον τὰ ἡρόνια
Στᾶνθη τῆς τριανταφυλλιάς
Καὶ στῆς μῆλιός τὰ κλώνια !

ΠΑΕΙ καὶ πάει ! Τὸ σκέλασεν
Ὁ ἀγκρέμιστος ὁ τοῖχος !
Μήτε ὁ καρδιοφλογιστὴς
Ὁ Λόγος, μήτε ὁ Στίχος,

Μήτε ὁ πλάστης ὁ Ρυθμὸς
Κ' ἡ ναυαρίστρα ἡ Ρίμα
Τὴ λευκὴ του ἐνθύμιον
Γλυτώνουν ἀπ' τὸ μνήμα

Τούτων ὅλων ὁ καημὸς
Καὶ ὁ θρῆνος καὶ ἡ φροντίδα
Εἶναι μὲν ὁλόχρυσον
Τῆς μνήμης προσωπίδα

Καρφωτὴ στὸ πρόσωπο
Τὰ μάλαγο τῆς λήθης.
— "Αχ ! Ἐσὺ ποὺ πέταξες
Κ' ἐσὺ ποὺ μᾶς ἀρνήθης !

Μέσ' ἀπ' τὰ στολίδια αὐτὰ
Ποῦ σ' ἔντυσα τοῦ γάμου
Σὰ νὰ σὲ ξανοίγω πρὶ
Θαμπὰ καὶ πρὶ μακρονά μου!

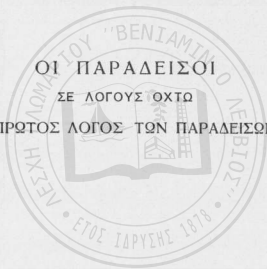
Ρίξε τὴν κορώνα σου,
Καὶ τὴν πορφύρα σκίσε,
Πρόβαλε ὅπως εἴσουνα,
Κι ὅπως γυρεύω νὰ εἶσαι,

Μὲ τὰ γνὸ κορυμὰκι σου,
Μὲ τὸ δικό σου βλέμμα...
Κάθε στίχος πλάνημα
Καὶ κάθε λόγος ψέμα!

ὦ ψυχὴ, τάληθινὸ
Τραγοῦδι ποῦ δὲν τόλα,
Κάμε το μιὰ προσευχὴ
Καὶ λάτρευε καὶ σώπα...

(24 τοῦ Φλεβάρη — 9 τοῦ Μάρτη 1898)

ΟΙ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΙ
ΣΕ ΛΟΓΟΥΣ ΟΧΤΩ
Ο ΠΡΩΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΩΝ



Ο ΠΡΩΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΩΝ

ΠΑΣΙΧΑΡΟΣ

¹Ηρθε κ' ἐσὶ ἡ ἀνάστα σου γιὰ νὰ μὲ ταξιδέψης.
²Ἀσάλευτη Ζωή (³Ἐκατὸ φωνές· 56).

Μόλις παράλαβ' ἐσέν¹, ἀκριδέ, τὸ φτωχούλι τὸ μνημα,
σὰ θησαυρὸ ποὺ τὸν κρύβει ὁ φιλάργυρος μόλις τὸν εὔρη,
δίχως νὰ πάψῃ φτωχὰ νὰ τῇ ζῇ τῇ ζωῇ του σὰν πρῶτα,
πλούσιο μ' ἐσένα κι ἀτίμητο γίνηκε, μὰ ἔμεινε πάντα
χῶμα γυμνότατο· κ' ἦρθα καὶ τῶκαμα ἐγὼ περιβόλι
μὲ τὰ χλωρὰ καὶ μὲ τ'ἀνθια, ἀκριδέ, μὲ νεράκι, μὲ δάκρυα,
δούλεψα ἐγὼ κ' ἡ μητέρα σου, γνώμη, καὶ χέρια, καὶ πόνος.
Τοῦ μισεμοῦ σου κατόπι ἀποζήτησα κάποιον σημάδι
κάπου νὰ βάλω, ὅπως βάνει ὁ πιστός, τῆς λατρείας του δεῖγμα
κόνισμ' ἁγίου μεσ' στὰ τρίστρατα γιὰ νὰ βαστᾷ τοῦ διαβάτη
τὴν προσευχὴ ζωντανή καὶ τὸ χέρι τοῦ ἐλέους ὑπάκουο.
Κ' ἔβαλ' ἀπλὸ κι ἀπὸ ξύλο σταυρὸ καὶ τοῦ χάραξ' ἀπάνω
μαλαματένιο σου τῶνομα, σὰν τὴν ψυχούλα ποὺ εἶταν
σὰν ἀπὸ μάλαμα κ' ἔλαμπε ἀπάνω στάπλὰ τῆς ζωῆς μας.
Πάει ὁ καιρὸς καὶ σαπίζει τὸ ξύλο καὶ σθεῖ τῶνομα σου.
«Σκληρὲ κι ἀνάμελε, τοῦ εἶπα, σαπίζεις καὶ σθύνεις τοῦ κάκου!»

Μὰ εἶσαι, ἀκριδέ, γιὰ τὸ χῶμα κορμὶ καὶ πνοὴ γιὰ τὰ πλάτια,
 κ' εἶναι διπλοὶ σου καὶ οἱ τάφοι, στρωμένοι ἀπὸ μένα καὶ οἱ δύο.
 Κ' εἶναι σου ὁ δεύτερος τάφος τραγούδι, τοῦ θρήνου τραγούδι
 καὶ τοῦ ρυθμοῦ, μὲ τὸ φῶς ποὺ φωτᾷ, μὲ τὴ φλόγα ποὺ καίει·
 Τάφος διαδάζεις ἀπάνω του ἔν ὄνομα, κ' εἶναι τραγούδι,
 καὶ τὸ τραγούδι σὰ χτίσμα ποὺ βλέπεις, περνώντας, μακριάθε,
 ἀεροθαλμένο, σὲ κάποια χλωρὴ μοναξιὰ μιᾶς ραχούλας,
 ξεχωριστό, σφραγιστό, μυστικό, καὶ λευκὸ καὶ θλιμμένο,
 κὰν ἐξωκλήσι πιστοῦ, κὰν κίόσκι, φωλιά τῆς ἀγάπης. . .

* Α! τὸ δικό σου τὸ χτίσμα, ἀκριδέ μου, δὲν εἶναι, δὲν εἶναι
 μήτε ξωκλήσι πιστοῦ, μήτε κίόσκι, φωλιά τῆς ἀγάπης.
 Θέμελα, τοῖχοι, σκεπές, κίονια, τρίκλιν', ἀγάλματα, καὶ ὅλα,
 στίχοι, γυρίσματα, ρίμες· τὸ ποίημα· καὶ μέσα κρεβδάτι,
 τὸ ἐλεφαντένιο κρεβδάτι, καημός, χαροπάλεμα, βόγγος,
 καὶ στὸ κρεβδάτι, ἀκριδέ μου, πανώριος ἐσὺ καὶ πεθαίνεις
 μὲ τοῦ παιδιοῦ τὰγγελόκρουσμα, μὲ τὴ γλυκάδα τοῦ ρόδου,
 καὶ μὲ τὰγίου μαρτύρου τὸ στέφανο. Καὶ τὸ τραγούδι
 τόσο ἀπαλό, ξανθὴ τόσο ἡ θωριά σου, καὶ ὁ τάφος σου τέτοιος,
 ποὺ ἦρθαν οἱ ἄνθρωποι τώρα, προσέξανε, στάθηκαν, εἶπαν :
 «Νὰ τὰγγελοῦδι καὶ νὰ τὸ τραγούδι ποὺ χάνει καὶ κλαίμε !
 Γιατὶ τὸ φῶς σου, ἀκριδέ μου, δὲν εἶναι τὸ πλούσια καὶ ξάφνου
 σκληροχυμένο τῆς μέρας, δαρμὸς νυστασμένων καὶ ἀρρώστων·
 τῆς χαραυγῆς τὸ ροδόσταμο εἶταν, καὶ τόπιαν οἱ ἄνθρωποι,
 καὶ ἀνοίξαν μάτια, ξανὰ νὰ τὸ πιοῦν, νὰ χορτάσουν γιὰ πάντα.

(Στέκουντ' οἱ ἄνθρωποι πάντα στοῦ λόγου μου ἀδιάφοροι ἄνθος,
 γιὰτὶ δὲν τὼχουν οἱ κήποι τους κ' ἔτσι σὰν τέρας τὸ βλέπουν,

Ξένοι καὶ μπρὸς στὸ τραγούδι μου οἱ ἄνθρωποι, ξένοι· τὸ φῶς του
τάρρωστημένα πειράζει τὰ μάτια τους, καὶ τὰ σφαλνάνε.

Κ' ἔτσι στὸ σκότος ἀνόητα θαρροῦν πὼς ἡ νύχτα φωλιάζει
στὰ ἡλιοθρεμμένα τραγούδια μου κι' ὄχι στὰ μάτια τους μέσα).

Μὰ ἐγὼ δὲ θέλω τὴν ἔγνοια, τὸ κοίταμα ἐγὼ τῶν ἀνθρώπων.
τούτου καὶ κείνου· τὸν ἄνθρωπο θέλω· τοὺς ἀνθρώπους ὄχι·
μόνο στὸν "Ἀνθρωπο ἐγὼ τὸ λουλούδι τοῦ Λόγου προσφέρνω·
Μένα ἢ χαρὰ τῆς ζωῆς μου καὶ ἡ χάρη μου, ἡ δέσποινα Μοῦσα,
τὸ μέτωπό μου βαθιὰ μὲ τοῦ *Ἡάντα* σφραγίζει τὴ βούλλα,
μὲ τὴ σφραγίδα τοῦ *Τώρα* ποτέ. Δὲ γυρεύω τοὺς ἡχους
περαστικά· ποὺ νοτίζουν τὰ μάτια τῶν ὄσων περνάνε.

Νὰ τῆς χαρίσω γυρεύω κ' ἐγὼ τῆς αἰώνιας Ἰδέας,
γιὰ τὰ αἰώνια, τὸ χτίσμα ποὺ ἀπάνου νὰ στέκεται· δλόρθο
στὰ πολυτάραχα πέλαγα ἀτάραχο σὰ νὰ τὸ στήσαν
οἱ νεροκόρες πολύτροπες, τοῦ ἥρωα τεχνίτη δουλεῦτρες.
Δὲν εἶμ' ἐγὼ γιὰ νὰ χύνω σκοποὺς καὶ νὰ δίνω τραγούδια
κοιμωτιστά, πεταχτά, σκορπιστά, τῆς χαρᾶς ἢ τοῦ πόνου.

Ἦρθα νὰ ὑψώσω τὸν πύργο, νὰ χτίσω ἦρθα νά! τὸ γιοφύρι,
ἀψηφητῆς ποταμῶν ἢ γκρεμνῶν ἢ κυμάτων ἢ ἀέρων·
κι' ἂν νὰ ποτίσῃ τα πρέπει τὸ αἶμα τὰ χτίσματα τοῦτα
γιὰ νὰ ριζώσουν, θὰ δώσω τὸ αἶμ' ἀπ' τὰ σπλάχνα μου, θύμα
σφάζοντας πάνταγγο, μόνος μου. Καὶ ἦρθα νὰ βάλω στὰ λόγια
τὰ πιὸ σοφὰ τὸ κορμί τὸ πιὸ στέρεο, καὶ ἦρθα νὰ ρίξω
θαμπωτικὴ μιά πορφύρα στὴ μάγισσα γύμνια τῶν κύκλων,
τῶν ἰδεῶν, τῶν ψυχῶν, τῶν ἐρώτων, τῶν κόσμων, τῶν ὄλων.

Χαίρετε ! Χαίρετε πρῶτοι κι' ἀπ' ὅλους οἱ ἀρχαῖοι καὶ οἱ πρῶτοι,

πού νά ξεχνιέστε μπορεί, μὰ πού ὑπάρχετε, μήτε περνάτε,
 "Ὀμηρ", Αἰσχύλε, Λουκρήτιε, Μίλτονα, Δάντη, Σαίξπηρε,
 κ' ὕστερ' ἐσὺ πού δὲν ἔχεις κἂν ὄνομα, κ' εἶσαι γιομάτος
 ἀπ' τὴν ψυχὴ τοῦ μεγάλου μου Γένους, κι ἂν ὄνομα θέλεις,
 εἶσαι ὁ Λαός, εἶσ' ἐσὺ ὁ ραψωδὸς κι ὁ Ἀκρίτας,
 τοῦ Κωνσταντῆ πλαστοουργέ, τῆς ἀγνῆς Ἀρετούσας πατέρα,
 ἄξιος ἐσὺ νά δεχτῆς τὸ φιλὶ τοῦ πικροῦ Φλωρεντίνου.
 Κ' ὕστερα χαίρετε κι ὅλοι, ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ κι ἀπὸ πέρα,
 ὦ ρυθμοπλέχτες ποιητές, λατρεμένοι δασκάλοι καὶ φίλοι,
 πού τὰ τραγούδια στὸν ἀνεμὸ δὲν τὰ σκορπάτε μονάχα
 ξεγνοιαστοὶ καὶ ὅπου, σὰν κίτρινα φύλλα ἢ σὰν πούπουλα δόλασπρα,
 κ' εἶν' ἐπικὴ σας ἡ λύρα, τῆς θείας γαληνῆς τὸ κρυστάλλι
 περιμαζώνει καὶ ἥσυχον κάνει φῶς ἄσπρο τῇ σκόρπια,
 τὴν ἀνυπόταχτη κόκκινη φλόγα τοῦ πάθους. Γερμένοι
 στῶν ὁραμάτων τὰ πέλαγα μέσα ἢ κλιτοὶ πρὸς τὰ ὄντα
 καὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς πλάσης μὲ τρίσβαθα ὀλάνοιχτα μάτια,
 δώσατε πρόσωπ' ἀνθρώπου στὰ ὄνειρα, δώσατ' ἀγγέλων
 ὄψη στὰ σώματα, ἐσεῖς τῶν ὥραίων μὲ καιροὺς καὶ μὲ κόπους
 οἱ ἀρχιτέκτονες ! Θέλω, Τραβῶ πρὸς τὴ μαύρη τὴν πόρτα,
 τὴν κλειδωμένη, στὴ μέση δύο κόσμων, αὐτοῦ κ' ἐνὸς ἄλλου.
 —Παραμονεύει ξεσκέπαστη πίσω ἀπ' τὴν πόρτα ἡ Ἀλήθεια.—
 Κλειδοκρατόρισες, ὦ ! τὰ κλειδιά, κλειδοκράτορες ! Κίρκες,
 κλειδιά ! Ἀφροδίτες, Βιργίλιοι καὶ Σίδουλles, ὦ Βεατρίκες !
 Ταῖρι τὸ θεῖόν σας περπάτημα κάμετε μὲ τὸ δικό μου
 τὸ θνητὸ πόδι πού πάντα σκοντάφτει. Ὁδηγῆστε με. Εἰμ' ἄξιος.
 Σάτυρε, εἰκόνα τοῦ κόσμου θεοῦ πού ἔνα κόσμον τὴν κάνεις
 τοῦ Βίχτορ Οὐγίου τὴ χάλκινη σάλπιγγα μὲ τὴν πνοή σου.

κ' ἐσεῖς, πανάγαθοι Πρόσπεροι μὲ τῇ βοήθειᾳ τῶν Ἀριελ,
κ' ἐσεῖς ἀξήγητες πάντα καὶ ὑπέρτατες μάννες, φυλάχτρες
τῶν Ἑλενῶν γιὰ ταιριάσματα νέα μὲ τοὺς Φάουστους!

Κίρκη, Ἀφροδίτη, Βιργίλιος καὶ Σίβυλλα καὶ Βεατρίκη,
"Ἄλκη μου ἐσύ! Τὴ θνητὴ σου ζωὴ τὴ γνωρίζει
τοῦτο σου τῶνομα, νὰ τὴν καὶ ἡ νέα ζωὴ σου ροδίζει
μὲ τῶνομά σου τὸ νέο, ἀκριβέ, τῆς ἀθάνατης ζήτησης.
Κράζεσαι τώρα Πασίχαρος, χάρη τῶν πάντων, τῶν πάντων
γνώστης ἐσύ, ρυθμιστὴς καὶ ὁδηγὸς πρὸς τὰ ὕψη ποὺ φέρνουν
σὲ κορφὰς κάποιες ἀπάτητες, Ἰσα, Ἰμαλάων κι' Ὀλύμπων.
Τῶν ἀλλασμάτων, ἀπίστευτων, μέγας θεὸς εἶν' ὁ Χάρος!

"Ὅχι τραγούδι μ' ἐσένα, τραγούδι ὄχι πιά πρὸς ἐσένα.
ὄχι τραγούδι, σὰν κρίνου καὶ σὰν ὑακίνθου λουλούδι
μῆτε ἡ ὁροσιὰ τοῦ παιδιοῦ, μῆτε ἡ στάλα στοῦ τάφου τὸ χόρτο
κρουσταλλιασμένη, ποὺ ἂν εἶναι διαμάντι δὲν ξέρεις ἢ δάκρυο.

"Ὅχι τραγούδι· τροπάρι θὰ ψάλλω μ' ἐσὲ καὶ γιὰ σένα,
μεγαλυνάρι τοῦ ὁρθροῦ ἀπὸ ψάλτη ποὺ μόλις τὸ στόμα
τάργοκινᾷ στὸ στασίδι τοῦ ἀσάλευτος μέσα, τὰ χέρια
σταυροδετὰ στὴ μαυράδα τοῦ ράσου τοῦ ἀπάνω, σὰν ἱσκιος,
μόνο φωνή, κάποιο βούισμα βαρὺ καὶ μονότροπο, μόνο
μάτι ἀσκητῆ, ποὺ δὲ φεύγει ἀπ' τὸ λάνοιχτο μπρὸς τοῦ χτωήχι,
μάτι, παρὰ γιὰ νὰ πάῃ νὰ σταθῇ καρφωτὸ καὶ νὰ σδύσῃ
πέρα ἀπ' τὸν ἄσπρο οὐρανὸ ποὺ γεννᾷ, καθὼς καίει, τὸ λιδάνι,
πέρα στὸ ψῆλος τοῦ τρούλλου ὅπου κρέμεται κι' ὅλο σὲ βλέπει,
τριγυριστὸς ἀπὸ μάτια, ὅλος μάτι κ' ἐκεῖνος ὁ ἴδιος,
ὁ Παντοκράτορας... Μεγαλυνάρι ποὺ ἀργόχυτο κ' ἔτσι

στης ἐκκλησιᾶς τὰ θαμπὰ καὶ τοῦ ὄρθρου τὰ θάμπη δὲν ξέρεις
ἂν ἀπ' ἀνθρώπου ἦρθε στόμα, ἢ ἂν εἶναι μурμουρίσμα κάποιο
ποῦ ἰσοζυγιάζοντας πάντ' ἀνοιχτὰ τὰ φτερά μурμουρίζει
τὸ μυστικὸ Περιστέρι ἀπὸ πάγου ἀπὸ τᾶγιο τὸ Βῆμα.

“Ἐνα τροπάρι, Κ” ἐγὼ θὰ τὸ ψέλω, κ’ ἐσὺ στὸ πλευρό μου
κανοναρχώντας, παιδί τοῦ χοροῦ, θὰ κρατᾷς μου τὸ ἴσο,
κ’ ἡ λιγερή σου φωνή θάνεβαίνει, γιομίζοντας τᾶδεια,
δλα ἁρμονίζοντας, δέηση μαζί κι ἀποκάλυψη καὶ ὕμνος,
σὰ νὰ τὰ στέλνῃ ἓνας ἄγγελος γαλανοφόρος ποῦ στέκει,
ζωγραφισμένος ἀπάνω στὸ τέμπλο· ποῦ στέκει, μὰ τρέχει
κάποια μεγάλη χαρὰ γιὰ νὰ φέρῃ σὲ κάποιον ἀπὸ τᾶστρα.
Καὶ τὸ τροπάρι, δὲ θὰ εἶναι ἀπ’ αὐτὰ ποῦ γεννιῶνται, τρανεύουν,
δέρνονται μαῦρα καὶ κλαίονται καὶ σβιοῦνται σ’ ἀγέλαστρες πέτρες
μιας χριστιανῆς ἐκκλησιᾶς. Θᾶχῃ μέσα του ὅλους τοὺς ἡχους
γιὰ νὰ ταιριάζῃ, στὸν κάθε ναό, μὲ τὸ φῶς τῆς καντήλας
καὶ μὲ τὴ λάμψη τοῦ ἡλίου, θεοῦς, τοὺς Χριστοῦς μὲ τοὺς Βάκχους.

Μήτε ὁ λεδέντης ὁ στίχος ποῦ ἀκέριο τὸ Γένος χωράει
στὰ δεκαπέντε φτερά του, εἴτε μύρεται, εἴτε ἀλαλάζει,
μήτε οἱ ρυθμοί, τῶν ἀρχαίων ἀντίλαλοι, τώρα ἡχοι νέοι,
μήτε ὁ ἀνάπαιστος, μήτε κι ὁ ἱαμβος, μήτε ὁ τροχαῖος.
Εἶναι πουλιά ποῦ ἀλαφρά καὶ τρελὰ παιγνιδίζουν καὶ πλάνη,
κι ἀπὸ τὴν ἔγνοια τοῦ κόσμου μεστὲς ξελογιάστρες κιθάρες,
Δὲ θέλω ἐσᾶς. Ὡ παλιὲ καὶ σεμνὲ καὶ μονότονε στίχε,
θέλησα, Ἐξάμετρε, σένανε, κ’ ἔσκυψα, σ’ ἔπιασα, ὡς τώρα
παραρριμένε ἦχε ἄχαρε κι ἄτυχε σ’ ἄμαθων ἔργα,
βάλλθηκα, σένανε θέλησα, κι ὅσο οἱ καιροὶ κι ἂν σ’ ἀλλάξαν,

πρῶτα μαζί μὲ τοὺς Ὀμηροὺς, ἥρωα, κ' ὕστερ' ἀκόμα
τῶν ὑπερούσιων ὧ κήρυκα στ' Ἀκραγαντίνου τὰ χέρια,
νόμω, ποὺ πιά τὸ τραγοῦδι δὲν εἶσαι, καὶ λόγω, ποὺ εἶσαι
μέτρο καὶ τάξη, ἀριθμὸς ποὺ τὰ πάντα νοεῖς καὶ τρανεύεις,
πάρε τὴ σκέψη μου ἐσύ, μὴν τὴν κάμῃς τραγοῦδι, μονάχα
συντρόφευέ τὴν ἀπλὰ καὶ σιγά, καὶ τὸ ρέμα τῆς κράτα
μέσα στὴν κοίτη, νὰ ρέῃ μεγαλόπρεπα κ' ἥσυχα ἢ σκέψη.

Καὶ θάνεθοῦμε ψηλὰ καὶ ψηλότερα κι' ὅλο στὰ ὕψη.
Σύντροφο κι' ἄγγελο ἐσὲ καὶ παιδί μου παντέχω καὶ σκέπη.
Καὶ θάψηφῇσομε ἀνήφορους, λάγκκους, γκρεμοὺς, μονοπάτια,
δάσια, λιθάδια, ἐρημιές, ποταμούς, ὠκεανοὺς θὰ διαβοῦμε,
καὶ τὰ στενά, τὰ πλατιά, τὰ χλωρά, τὰ τραχιά, νύχτες, ἡλιοι,
καὶ πολιτεῖες καὶ λαοί, θάρθουν ὅλα· κανεῖς δὲ θὰ λείψῃ.
Καὶ τοῦ ὑπεράνθρωπου δρόμου λιμάνια καὶ ἀνάπαφες θὰ εἶναι
πότε οὐρανός, πότε γῆ· καὶ οἱ Κορφές, κάθε δρόμου τὸ τέλος.
Τῶν ἰδεῶν τοὺς Παράδεισους θάβρουμε καὶ τῶν ἐρώτων.
Κατὰ τὴν ὥρα Πασίχαρ' ἐσύ, πρὸς ἐμὲ θὰ δανείζῃς
τῆς Φαντασίας τὰ φτερά, τὸ ραβδί τῆς Μελέτης, κι' ἀπάνου,
πιὸ ἀπάνου ἀπ' αὐτά, θὰ μ' ἀπλώνῃς τὰ δυό σου τὰ χέρια,
καὶ δυνατότερο ἀκόμ' ἀντιστόλι ἀπ' τὰ δυό σου τὰ χέρια,
τὸ χαμογέλιο σου θάχω καὶ θάχω τὸ φῶς τοῦ ματιοῦ σου.

Ἀκολουθώντας τὸ λόγο μου τότε, ὀργιστόμω τοῦ νοῦ μου,
μὲ τῆς φωνῆς σου τὴν ἄρπα, Πασίχαρε, ἀρχίνησες, εἶπες :

«Ναί· θάνεθοῦμε ψηλὰ, καὶ ψηλότερα κι' ὅλο στὰ ὕψη.

Καί στὴν Κορφὴ θάνεβοῦμε νὰ βροῦμε μιὰ Ρήγισσα οὐνείρου.
Μαλαματένιοι ἀργαλειοί. Τῆς Παράδοσης ἀχνοῦφαίνει
κι ἀργοκεντᾶ τὰ μαγνάδια· στὸ πλάϊ της ὁ ἀσώπαστος ρήγας,
τὸ Παραμῦθι, ἀπ' τὸ αἶμα της αἶμα, ἀδερφοῦλης της κι ἀντρας·
νὰ τὸ Τραγοῦδι, ρηγγόπουλο, αἵτου κι ἀηδονιοῦ μαζί πλάσμα.
Κι ἀπὲ θὰ πάμε στὴν ἄλλη Κορφή· τὴν ὀρίζει ὁ Θεσπέσιος,
ὁ ἥρωας· τῆς πίστης ἐκείνη ὁ παράδεισος· κοίτα το ἐκεῖθε
τρομαχτικὸ τὸ προσκύνημα κάθε καιροῦ, κάθε τόπου
σὲ ὄλων, θεῶν καὶ εἰδώλων, καὶ τᾶγια καὶ τᾶγρια τὰ πόδια.
Καὶ θὰ περάσουμε σ' ἄλλη Κορφή, καὶ σ' αὐτὴ θὰ δεχτῇ μας
ὁ ἥρωας Ἀτρόμητος· ναὸς τῆς γαλήνης καὶ κάστρο τῆς τόλμης,
τῆς ξεσκεπάστρας τοῦ νόμου σοφίας ὁ παράδεισος νάτος !
Θνητέ, χαρὰ σου ! Στὰ πόδια σου νὰ κ' οἱ θεοὶ πεθαμμένοι,
τὰ εἰδῶλα τρίμματα, γαῦρος κ' ἐσὺ στηλωμένος ὁλόρθος.
Κ' ὕστερα σ' ἄλλη Κορφή. Ὁ παράδεισος τοῦτος ὁ πλάστης,
τοῦτο τὸ κράτος τοῦ Ὀλύμπιου. Τὰ εἰδῶλα, τρίμματα ποὺ εἶταν
κ' οἱ πεθαμμένοι θεοί, ξυπνημένοι ἀπ' ἀνάστασι λάμπουν
ξανχατιστοί, δυνατότεροι, πιὸ διαλεχτοί, κι ὅλοι ὥραϊοι.
Ἦχων, γραμμῶν καὶ μαρμάρων οὐράνια δοξάρια, κ' ἐμπρὸς τοὺς
γονατισμένους ὁ Ἀνθρωπος, λάτρης καὶ σκλάβος του πάλε !
Κ' ὕστερ' ἀκόμ' ἀναπάντεχη Ἑδὲμ καὶ ἀζωγράφιστα ὕψη,
κοίτα ! ἡ Κορφὴ τῆς ἀγάπης ! Τοῦ ἄστρου τοῦ ὁλόγλυκου ἀχτίδα,
καὶ τῆς θυσίας βωμὸς καὶ πνοὴ καὶ γυναῖκα ὁδηγήτρα,
ποθοκρατόρισα, νάτη, στερνὴ τρικυμὰ σου, λατρεῖα
βασιλεμένης καρδιάς, ἡ καλὴ σου, ἡ ψυχὴ σου, νὰ ἡ μία !
Ξανασκαθεῖτε, καημοὶ πρωτινοὶ κι ἀπ' τίς στάχτες τοὺς μέσα
σπιθοβολῆστε τὸν ἔρωτ' ἀγνό, δολερό, πάντ' ἀφέντη,

τῆς ἀλησιμόνητης νιότης κορῶνες χλωρές, ὦ παιδοῦλες !
 Κ' ὕστερα πάμε στὴν ἄλλη Κορφὴ ποῦ θρονιάζεται κύρης
 κ' εἶν' ἄρχοντάς της ὁ Πρόγονος. "Ἀδραξε τὰ γόνατά του,
 τὰ ροζωμένα τὰ χέρια του φίλησ' τα' εἶν' ὁ γεννάρχης.
 Στὸ Μισολόγγι πολέμαρχος, ἀσκητευτῆς στ' Ἁγιονόρος,
 καὶ ξηγητῆς τῶν ἀρχαίων χρησμῶν καὶ προφήτης καινούριων,
 ἀπ' τὸ χρυσὸ τοῦ σπιτιοῦ μας βιβλίον τάνοιγμένο μπροστά του,
 τὰ ἱστορικά θὰ σοῦ πῇ τῆς γενιᾶς μας ποῦ ἡ Μοῖρα τὴν ἔχει
 μὲ χωριστὴ μιὰ σφραγίδα βαθιὰ σφραγιστὴ νὰ δουλεύῃ
 σὰ γιατροδότανο, μάρμαρο, μέλι, μαχαίρι, τὸ Λόγο.
 Κ' ὕστερα ὁ Πρόγονος μέσ' ἀπὸ κάποια κατάβαθη τρύπα
 θὰ πάῃ νὰ πάρῃ γιὰ σὲ καὶ γιὰ μὲ καὶ πλατιά θὰ τάνοιξῃ
 τὸ λαμπερό, θαυμαστὸ μὲ τὰ μύρια του φύλλα δεφτέρει
 τοῦ δοξασμένου μας Γένους, κ' ἐμεῖς θὰ τοῦ ποῦμε : «Πατέρα,
 πέρασε, πέραν γοργὰ τάσημένα του φύλλα, γιὰ στάσου
 πάνου ἀπ' τὰ φύλλα του ποῦ εἶναι σὰν πίσσα, νὰκούσουμε θέμε
 τάγια τοῦ Γένους μας πάθῃ ἀπ' τὴν ὄρα ποῦ πάρθῃ ἡ μεγάλη
 Πόλη, ἡ καρδιά του, νὰκούσουμε θέμε ἀπὸ σὲ καὶ τ' Ἀνάστα !
 Πές μας τ' Ἀνάστα ! Παράξενο γύρω τριγύρω σταυτιά μας
 ἄς γροικηθῇ κι ἄς βογγύξῃ, κι ἀπάντεχο. Ἐσὺ μὴ δειλιάσῃς !
 Πές μας τ' Ἀνάστα, κι ἄς εἶν' ἄλλου κόσμου προφήτης ὁ λόγος,
 χαλαστῆς κόσμος τῶν εἰδωλῶν ποῦ εἶναι καμάρια, καὶ πλάστῃς
 Κάλπικοι ἀρχόντοι, τρομάρα σας, τύραννοι μικρομεγάλοι !
 Ὁνειρεμένη ὁλονῶν μιὰ πλατεῖα Πολιτεία μητέρα,
 εὐλογητὴ στὰ βαθιὰ τῶν καιρῶν, καὶ ὅσο ἀπίστευτη, λάμπε !»
 Κ' ὕστερα πάμε νὰ βροῦμε τὴν ἔρμη Κορφοῦλα στάπόςκια,
 ποῦ εἶναι γιὰ σὲ καὶ γιὰ μένα, τοὺς δυό, καὶ γιὰ κάποιους ἀκόμα,

τὸν τρὶς φορές βλογημένο παράδεισο, ποὺ εἶναι τὸ σπίτι,
τὸ κοσμικὸ μας τὸ σπίτι, βαλτὸ στὰ γλαυκὰ τῆς Ἰδέας.
Καὶ βασιλιάς ἐκεῖ ἐσύ, βασιλόπουλο ἐγώ, καὶ ἡ μητέρα
τῶν μητεράδων ὁ νοῦς, μέσ' στὶς ὁμορφες ὁμορφῇ, ταίρι
καὶ τὰδερφάκια μου γύρω, μὲ δόξας καὶ στέφανα καὶ ὄψεις
ἴδια θὰ βροῦμε λογάκια ἀπ' τὶς ἴδιες καρδοῦλες λουσιμένες
μέσα σ' ἀθάνατης νιότης μιὰ λίμνη ποὺ πλάϊ μας θὰ λάμπη».

Εἶπες· κ' ἐγὼ κι ὀλοτρόγυρα στύλωνα ὀλάνοιχτα μάτια
καὶ τὴν πνοή μου κρατοῦσα, ἀκοῇ μόνον εἶμουν, ζητοῦσα,
κ' εἶχα ματιὰ γερακιοῦ καὶ τὸ σκάψιμο ἀνήσυχου ἀλόγου,
νὰ σὲ ξανοίξω, ἀκριδέ, τὴ φωνή σου ἀπὸ ποῦ, τὴ θωριά σου ἀπὸ πέρα·
ὅμως δὲν ἔβλεπα τίποτε, ἀστόχαστος, οὔτε μποροῦσα
νὰ καταλάβω πῶς εἴσουν ἐσύ, καὶ λαλιά σου καὶ ὄψη,
μέσα σ' ἐμένα· κ' ἐνῷ μεστός εἶμουν, παιδί μου ἀπὸ σένα,
καὶ στή φωλίτσα σου ἐσύ, σ' ἀπογύρευ' ἄλλοῦ, ποῦ δὲν εἴσουν.
Κ' ἤρθες καὶ σώπασες κ' ἤρθα καὶ βρέθηκα πάλι στὸν κόσμο
μὲ τὸν τριμμένο σταυρό, τὸ σθυσμένο ὄνομά σου, στὸ μνημῆμα.
Εἶπε ἡ μητέρα σου· «Καίτα, ὁ σταυρός του τριμμένος,
σάμπως καὶ μέσα μας κάποιο σαράκι νὰ τῷχῃ τρυπήσει
τὸ κόνισμά του· σθυσμένο κι αὐτὸ τὸ μελένιο ὄνομά του,
σὰ νάχῃ σθύσει καὶ μέσ' ἀπὸ μᾶς ἡ φροντίδα του». Κ' εἶπα :
«Πάμε γυναίκα, στὸν ἥσυχο μαρμαροπλάστη ποὺ τῷχει
στὸ κοιμητήρι σιμὰ τὰργαστήρι του, βρίσκεται πάντα
καλοπροαίρετος, εἶναι τοῦ θάνατου γείτονας, δείχνει
στενοζωγράφιστο γέλιο στὰ χεῖλια του ἀμάντευτο, κάτι
σὰν ἀργοστάλαχτη σκέψη καὶ ἀπλή ποὺ δὲν ἔγινε λόγος

κ' ἔμεινε μόνο χαμόγελο, κ' εἶναι τεχνίτης, καὶ σταίνει
τοὺς ταπεινοὺς τοὺς σταυροὺς ποὺ εἶν' ὀλόχουτοι κ' εἶναι ἀπὸ πέτρα,
στὰ ταπεινὰ τὰ μνημόρια ποὺ εἶν' ἄσειστοι βράχοι, καὶ ξέρει
μαλαματένια τὰ γράμματ' ἀπάνω σ' αὐτοὺς νὰ σκαλίξῃ,
καὶ νὰ μὴ σδύνη τὸ μάλαμα χέρι, βροχή, καιρός, δάκρυο.
Πάμε, γυναίκα, τὸν ἥσυχο μαρμαροπλάστη νὰ βροῦμε ! »

Τὸ δειλινὸ πῶς μελίχρυσο χύνοταν ! Ὁχι στὴν πλάσῃ·
τὸ δειλινὸ τὸ μελίχρυσο χύνοταν γύρω στὴν πέτρα·
ποὺ εἶχα σκαμνὶ μου καὶ κάθονταν κ' εἶμουν τοῦ τάφου σου βίγλα·
κ' ἓνα παιδί, μαρμαρᾶς ἀνοιχτόκαρδος, δώδεκα χρόνων,
μὲ τὸ σφυρί τοῦ ἐνὸς τάφου τὴν πέτρινη δούλευε ζώνη,
καὶ τραγουδοῦσε, δουλεύοντας, ὅλο μιὰ ρίμα στὸν ἦχο
ποὺ σὰν τὸ γάρφαρο τρέχει νερό, κ' εἶναι ρίμα τοῦ πάθους,
γιὰ νὰ πεισμῶσῃ τὸν θάνατο, γιὰ νὰ ζηλέψῃ τὸ μνήμα :

Σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ
σὰν τὰ μάτια μου τὰ δυό.

Κ' εἶταν ὁ ἀέρας βαρὺς παραπέρα, καὶ ἡ γῆ παραπέρα
σὰν ἀπὸ κάμα γυμνή, καὶ βοὴ παραπέρα, ἔχι δάσου,
μήτε πελάγου· φροντίδα, ἀταίριαστη βοὴ καὶ βλαστήμιας,
κι ὁ μαρμαρῶς παραπέρα, τὸ σύγνεφο, ἡ μούχλα, τὸ κρύο.
Γύρω μου ὦ τί ξαστεριά ! Τῆς σιωπῆς καὶ τῶν ἡχῶν οἱ γάμοι,
τὰ πανηγύρια τῶν ἰσκιῶν ἐκεῖ, τὰ παιγνίδια τῶν ἡλιῶν,
κ' οἱ μυρουδιές τῶν ἀνθῶν καὶ τῶν κλάδων τὰ χαϊδία, καὶ κάτω
ποὺ ἀναπαμμένο τὴ ζῆ τὴ ζωὴ σ' ἀπαλώτατη κλίνη.
Κ' εἶταν ὁ γύρω μου κόσμος σὰν κόσμος ἀνέρος ψηλάθε,
δὲν τὸν ξεχώριζε μακρὸς τῆς γῆς ἀπ' τὸν κόσμο τὸν κάτω.

μὰ τὸν ξεχώριζε τᾶδειο τᾶπέραντο, δρόμος τῶν ἄστρων !

Κ' ἐκεῖ πού ρίζα τὰ πόδια σου κάμαν, ὑψώθηκε μαῦρο
τὸ κυπαρίσσι· κι ἀγνώριστο κάποιο πουλί στὰ κλαδιά του
μ' ἓνα μυστήριο κελᾶϊδισμα βάλθηκ' ἐμὲ νὰ γνωρίσῃ.

Στὸν πολυθόρυβο δρόμο τὸ σπίτι μου στέκεται· ὁ δρόμος,
τοῦ κουρνιαχτοῦ καὶ τῆς λάσπης τοῦ κόσμου· μονάχα ἓνα πεῦκο
στὸ παραθύρι μου ἀγνάντια τῆς πλάσης τὸ χαῖρε μοῦ στέλνει·
ἀπ' τὰ σαῖτόφυλλα μέσα τοῦ πεύκου μοσχόδολου κάθε
ποῦ ξημερώνεις, ὦ αὐγὴ, καὶ ποῦ πέφτεις, ὦ βράδι, σκορπίζουν
ἔλα τῆς γῆς τὰ πουλιά τὰ τραγούδια τους ἔλα γιὰ μένα.
Κ' εἶμαι, στοῦ δρόμου, κλεισμένου κι ἀίσκιωτου πάντα, τῇ μέσῃ,
κ' εἶμαι βαθιά σὰ νὰ ζῶ στὴν καρδιά ρουμανιοῦ φουντωμένου
ποῦ εἶναι τῆς φύσης ναὸς κ' εἶμ' ἐγὼ λειτουργὸς τοῦ ἐρημίτης.
Μὰ τῶν πουλιῶν ἡ ὀρχήστρα ποτὲ στοὺς κρυφῶνες τοῦ πεύκου
τῇ μουσικῇ νὰ τὴν πιῶ δὲν τὴν πρόσφερε ἀκόμα σ' ἐμένα,
σὰν τὸ πιστὸ ποῦ μὲ πότιζε αὐτὸ τὸ πουλάκι, τὸ ἓνα.

Ἡ Φαντασία μου, λόγος· καὶ τίποτε θᾶμα δὲν εἶναι,
κ' εἶν' ἐδῶ κάτου ἓνα θᾶμα στὰ θάματα, ὁ νόμος τῶν ὄντων.
Ὅμως τῆς πλάνης κανεὶς τρανταχτῆς, καὶ κανεὶς τῆς ἀλήθειας
ψάχτης, Λουκρήτιος τραχύς, καὶ λεφτόγνωμος μὴτ' Εὐριπίδης
δὲ θὰ μπορούσαν τὴν ἄγια ἀπὸ μέσα μου πίστη νὰ σδύσουν
τῆς μεθυσμένης στιγμῆς, ποῦ γροικοῦσα, τοῦ τάφου σου βίγλα,
νὰ κελᾶϊδᾷ τὸ πουλί. Καὶ ψιθύριζε ἡ πίστη : Δὲν εἶναι
στόμα πουλιοῦ· εἶν' αὐτός !

ᾠ ψυχὴ τὰκριδοῦ μου, τί θέλεις ;

τ' εἶναι σου αὐτὸ τὸ κελεύϊδισμα ; πόθος ; παράπονο ; πόνος ;
Μυρολογᾷς τὸ χαμὸ : διαλαλεῖς τὴ χαρὰ τοῦ μακάριου ;
Τάρταρων εἶσαι δαρμός ; εἶσαι ἀλάλασμα πέρ' ἀπὸ τᾶστρα ;
Νὰ μπιστευτῆς μου ζητῆς τὸ κρυφὸ τῆς ζωῆς ; Τί γυρεύεις ;
"Ο,τι γυρεύεις ὑπάρχει μὲν ὧρα, ἔρχετ' ὧρα, —καὶ νά την :—
ποῦ πρὸς ἐμένα γυρίζω, κοιτάζομαι κι ἀνατριχιάζω !
Ποῦ εἶναι τὰ πόδια μου ἐμὲ καὶ τὰ χέρια καὶ ποῦ τὰ φτερούγια
γιὰ τὰ ταξίδια περήφανα στᾶφταστα τὰ κορφοδούνια ;
Γιὰ μένα, ἔσεις, ἰδεῶν οὐρανοὶ καὶ παράδεισοι ἐρώτων ;
Μένα ὁ δικός μου ὁ παράδεισος εἶν' ἕνας λάκκος, μιὰ φούχτα
χῶμα, σκαφτὸ στὸ πλευρὸ τοῦ δικοῦ σου τοῦ λάκκου, ἀκριβέ μου.
Μένα ἢ κορφὴ καὶ τὸ τέλος τοῦ δρόμου εἶν' ἀξύπνητος ὕπνος.
Κι ἂν ὁ Πασίχαρος εἶσαι, ἀπὸ σὲ μιὰ χαρὰ ζητιανεύω :
Τόπο στὸ πλάϊ σου νὰ ρθῶ καὶ νὰ γύρω ὅπου κοιτέσαι, τόπο !
Τόπο γιὰ μὲ τὸ κορμί, μιὰ πληγὴ, στὸ σπιτάκι σου τόπο :
Τόπο γιὰ μὲ τὴν ψυχὴ ποῦ ὀνειρεύονταν ὅλο τὸν ἥλιο
κ' ἕνας ἀράπης τὴν ἔθερνε πάντα σ' ἀνῆλιαγὴ τρύπα.
Τόπο γιὰ μὲ τὴν καρδιά, τὴν πολύσπαρτη γῆ, πάντα χέρσα.
Προσκεφαλάκι μου γίνε, τὸ χέρι σου δός μου, μὴν τρέμης.
Μέσα σ' ἐμὲ τὴν καρδιά, τὴν πολύσπαρτη γῆ, πάντα χέρσα,
στέκει ἕνας φράχτης, ἀπείραχτος μέσα του ἀνθίζει ἕνα ρόδο.

18 τοῦ Γενάρη 1906.

ΠΙΝΑΚΑΣ

	Σελ.
Μήτε μὲ τὸ αἶθερο	5
ΟΤΑΝ ΕΙΤΑΝΕ ΣΤΗ ΖΩΗ	7
Ο ΤΑΦΟΣ	10
Ὡ! μὲσ' στὸ μακροήμερο	12
Πέρα ἐκεῖ σιάντικρονό	17
Τὰ μαλλιά σου ὀλόχνια	20
Ἀφικιστο κι ἀστόλιστο	21
Ὡ ἀκριβὲς τρισεύγετες	22
Ἀνθη, ὦ νεκρολόγονδα	25
Στὸ ταξίδι ποῦ οὐ πάει	27
Σπάραξε, κακὴ καρδιά	29
Ὡ τραγουδοπλέχτη ἐσὺ	32
Καὶ μοῦ φάρταξες ἐσὺ	34
Στὸ δροσάτο μνημα σου	35
Κρύψε μάνα, τὸ παιδί	37
Σὲ θρηνοῦν τὰ ζωντανά	40
Ἡμερα καὶ πρόσχαρα	43
Ἀπ' τὸ προσωπάκι σου	44
Εἶστε αἰαίριαστα τὰ δνὸ	45
Ποῦ θὲ νᾶβρω τὸν παλιό	46
Εἶναι κάποιοι χαλασμοὶ	48
Τὸ στεγνὸ παράπονο	50
Πῆρες τὴν τρισεύραστη	55
Ὡ μητέρα τῆς ζωῆς	56
Ἀκονοσε, βαρειόμοιση	58
Πάει καὶ πάει	61
Ο ΠΡΩΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΩΝ	65



